

Sosnowiec, dnia 6 października 2015 r.

**Synteza recenzji opracowanych przez Ekspertów
dokonujących oceny JST w V edycji Ogólnopolskiego
Programu Certyfikacji Gmin, Powiatów i Samorządnych
Województw „Samorządowy Lider Edukacji” (2015)**

Gmina Miasto Krosno

Gmina Miasto Krosno to miasto na prawach powiatu w województwie podkarpackim, siedziba władz powiatu krośnieńskiego oraz wielu instytucji o zasięgu ponadlokalnym. Gminę Miasto Krosno zamieszkuje ok. 46,5 tys. mieszkańców. Certyfikowana JST jest organem prowadzącym dla 8 przedszkoli, 33 szkół oraz 5 placówek oświatowych. Gmina Miasto Krosno reprezentuje kategorię certyfikacyjną „gmina do 50 tys. mieszkańców”. W ramach Programu „Samorządowy Lider Edukacji” JST uzyskuje certyfikat po raz piąty.

Zgodnie z par. 18 Regulaminu Ogólnopolskiego Programu Certyfikacyjnego dla Gmin, Powiatów i Samorządnych Województw „Samorządowy Lider Edukacji” oceny Gminy Miasta Krosno dokonano

na podstawie: 1) analizy danych zawartych w ankiecie certyfikacyjnej wypełnionej przez JST; 2) analizy dokumentów strategicznych JST; 3) analizy aktów prawa miejscowego oraz aktów prawa wewnętrznego, w tym statutów i regulaminów jednostek organizacyjnych realizujących zadania oświatowe; 4) analizy sprawozdań z realizacji zadań oświatowych; 5) analizy informacji pozyskanych w toku certyfikacji z instytucji nadzoru i kontroli; 6) analizy danych statystycznych odnoszących się m.in. do sytuacji demograficznej JST oraz jakości kształcenia w szkołach i placówkach, dla których Gmina jest organem prowadzącym; 7) analizy informacji pozyskanych od środowisk lokalnych, w tym interesariuszy zewnętrznych szkół i placówek oświatowych; 8) analizy innych informacji publicznych na temat działań Gminy w sferze oświatowej. Oceny Gminy dokonało niezależnie od siebie 2 recenzentów – członków Komisji Certyfikacyjnej.

Miasto Krosno po raz kolejny zostało bardzo wysoko ocenione przez Recenzentów jako jednostka profesjonalnie zarządzana, z powodzeniem rozwijająca i wzmacniająca swój potencjał edukacyjny poprzez łączenie inwestycji „twardych”, infrastrukturalnych z działaniami w obszarach „miękkich”, ukierunkowanymi na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. Wdrażany w Krośnie model polityki oświatowej, w pełni zgodny z priorytetami wyrażonymi w strategii JST oraz innych dokumentach strategicznych szczebla powiatowego, wojewódzkiego, krajowego i europejskiego, cechuje wysoki poziom efektywności, kompetencji, sprawności, skuteczności, rzetelności i zaangażowania w podejściu do implementowanych rozwiązań, co gwarantuje wysoką jakość usług publicznych w tej dziedzinie. Miasto wypracowało trwałą zdolność szybkiego reagowania na potrzeby edukacyjne mieszkańców i zmiany w otoczeniu, jak również zdolność wprowadzania innowacji edukacyjnych, co stanowi warunek konieczny osiągnięcia ambitnych celów

rozwojowych przy założeniu, że rynek pracy stanowi zasadnicze kryterium ich efektywności. Miasto stara się dostosowywać swoją ofertę do tendencji zachodzących w otoczeniu makrospołecznym i makrogospodarczym oraz budować ją w taki sposób, by dobrze przygotowywała absolwentów zarówno do dalszej ścieżki kształcenia, jak i realizowania w przyszłości zadań zawodowych w podmiotach rynku pracy gospodarki opartej wiedzy. Komisja pozytywnie ocenia kształt gminnej oferty oświatowej (profile oddziałów, autorskie ścieżki kształcenia), dostrzega priorytetowe traktowanie przez Miasto i jego placówki nowych technologii dydaktycznych w pracy szkół, zauważa liczne, innowacyjne projekty edukacyjne realizowane z inicjatywy lub przy wydatnym wsparciu Urzędu Miasta, aprobuje autorskie działania ewaluacyjne służące doskonaleniu pracy szkół, zwraca uwagę na inicjatywy zorientowane na rozwój edukacji praktycznej uczniów i wzmacnianie użyteczności rynkowej zdobywanego przez nich wykształcenia. Gmina – między innymi dzięki opracowaniu i implementowaniu w praktyce zarządzania publicznego ambitnej, nowoczesnej, odpowiadającej wszelkim regułom profesjonalnym – strategii rozwoju, prowadzi swoją politykę oświatową w sposób aktywny, uporządkowany i zorientowany na kreowanie przyszłości. Każdego roku, przystępując do Konkursu „Samorządowy Lider Edukacji”, Gmina Miasto Krosno zaskakuje nowymi, wartościowymi pomysłami, oryginalnymi inicjatywami, a nade wszystko – konsekwencją, wytrwałością i systematycznością realizowanych działań oświatowych, które przynoszą rezultaty trwałe i długookresowe. Przedstawione tu argumenty w pełni uzasadniają przyznanie Gminie Krosno, po raz kolejny, certyfikatu „Samorządowy Lider Edukacji” w kolejnej edycji Programu.

Gmina Miasto Krosno podejmuje holistyczne działania publiczne w oparciu o najlepsze przykłady zarządzania strategicznego jednostką

samorządu terytorialnego, poprzez m.in. ciągle doskonalenie procedur działania, modyfikowanie struktur organizacyjnych i doskonalenie jakości pod kątem coraz wyższej użyteczności publicznej. Dotyczy to również polityki oświatowej. Jej wagę i rangę w modelu lokalnego zarządzania publicznego potwierdzają zapisy najnowszej Strategii Rozwoju Miasta Krosna na lata 2014 – 2022, która została przyjęta Uchwałą Nr LXIV/1470/14 Rady Miasta Krosna z dnia 7 listopada 2014 roku (a zatem w okresie objętym recertyfikacją w Programie „Samorządowy Lider Edukacji”). Wskazany dokument ocenia dotychczasowe działania (również w sferze oświaty), które były realizowane w oparciu o poprzednią strategię („Strategia Rozwoju Miasta Krosna na lata 2004-2013”). Podkreślono w nim, że w obszarze strategicznym „sfera społeczna” udało się do tej pory zrealizować osiem zadań kluczowych, a trzy kolejne znajdują się w zaawansowanej realizacji. Do sukcesów strategicznych zaliczono m.in. dynamiczny rozwój bazy sportowej (m.in. budowa krytej pływalni przy Szkole Podstawowej nr 14 i modernizacja basenu na osiedlu Turaszówka, budowa wielofunkcyjnych boisk sportowych, budowa stadionu lekkoatletycznego i boiska przy ul. Bursaki, rozbudowa ośrodka narciarskiego w Czarnorzekach). Podkreślono jednocześnie, że „w sferze edukacji miasto stało się ośrodkiem wysokiej rangi, co potwierdzają wyniki kształcenia w krośnieńskich szkołach”. Analizując bieżące zapisy obowiązującej Strategii zwrócono uwagę na niekorzystne zmiany demograficzne, a zarazem podkreślono, że Gmina Miasto Krosno „jest centrum edukacyjnym o ponadlokalnym znaczeniu i bardzo wysokim poziomie nauczania”. Dokument charakteryzuje posiadaną bazę placówek oświatowych, dla których JST jest organem prowadzącym, zwraca uwagę na bardzo wysoki poziom scholaryzacji oraz bardzo dobre wyniki egzaminów zewnętrznych (szóstoklasistów, egzaminów gimnazjalnych i

maturalnych w województwie podkarpackim). Wśród problemów w obszarze „kapitał społeczny” zdiagnozowano m.in. a) postępujący spadek liczby uczniów w szkołach oraz dalsze niekorzystne prognozy demograficzne; b) wymagający dostosowania do standardów oświatowych i aktualnych przepisów stan techniczny i wyposażenie obiektów oświatowych; c) niska motywacja do kształcenia zawodowego, ukierunkowanie aspiracji młodzieży na kształcenie ogólnokształcące; d) niewystarczająca informatyzacja szkół i placówek oświatowych. Dlatego też w ramach wyzwań rozwojowych certyfikowany podmiot zamierza m.in. a) umocnić pozycję Krosna jako subregionalnego ośrodka edukacji; b) utrzymać wysoką jakości kształcenia; c) zwiększyć atrakcyjność nauczania ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia zawodowego; d) przeprowadzić kompleksową informatyzację szkół i placówek oświatowych; e) poprawić stan bazy oświatowej i wyposażenia w sprzęt oraz pomoce dydaktyczne; f) przeciwdziałać wykluczeniu cyfrowemu grup defaworyzowanych. Dodatkowo, w ramach analizy SWOT w obrębie „mocnych stron” Gminy, podkreślono m.in. „pełną dostępność do opieki żłobkowej i przedszkolnej, bogatą ofertę edukacyjno-wychowawczą i wysoki poziom kształcenia w krośnieńskich szkołach”. Co najważniejsze, Strategia w ramach jednego z trzech celów strategicznych, które mają być realizowane do 2022 roku, wskazuje na konieczność „wspierania rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego prowadzącego do poprawy jakości życia mieszkańców”, poprzez urzeczywistnienie priorytetu 3: Edukacja – podnoszenie jakości kształcenia i wychowania. Cel ten będzie się materializował m.in. działaniach z zakresu: a) podnoszenia jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania; b) upowszechniania dostępu do edukacji miejskiej i wyrównywanie szans edukacyjnych; c) wzmacniania kształcenia zawodowego; d) wspierania dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych; e) poprawy stanu bazy

oświatowej; f) upowszechniania uczenia się przez całe życie. W bieżącym roku certyfikowana jednostka określiła, zgodnie z zapisami dokumentu strategicznego, następujące cele krótkookresowe: a) podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz wzmocnienie atrakcyjności nauczania (m.in. poprzez poszerzenie oferty edukacyjnej o gimnazjum dwujęzyczne oraz utrzymanie wyników sprawdzianów, egzaminów gimnazjalnych i maturalnych na poziomie wyższym od średnich wojewódzkich i ogólnopolskich); b) upowszechnienie dostępu do usług edukacyjnych (m.in. w ramach zapewnienia każdemu dziecku w wieku 3-5 lat miejsca w przedszkolu lub w innej formie edukacji czy ułatwienie dostępu do miejskiej edukacji publicznej dla uczniów i słuchaczy spoza Krosna – wdrożenie miejskiego programu „Ucz się w Krośnie”); c) wyrównywanie szans edukacyjnych (m.in. poprzez budowanie efektywnego systemu pomocy psychologiczno – pedagogicznej i rozwijanie systemu wsparcia materialnego dla dzieci i młodzieży); d) poprawa stanu bazy oświatowej i wyposażenia w sprzęt i pomoce dydaktyczne (cel ma być osiągnięty m.in. dzięki modernizacji budynków, sieci mediów oraz infrastruktury rekreacyjno-sportowej placówek oświatowych oraz wdrażaniu technologii informacyjnych – e-Szkoła); e) zapewnienie efektywnego zarządzania i finansowania oświaty w warunkach reformy edukacji i niżu demograficznego (działania mają zmierzać w stronę usprawnienia organizacyjnych i finansowych mechanizmów dostosowujących sieć szkół do rzeczywistych potrzeb – „krośnieński bon edukacyjny”, racjonalizację sieci szkół czy zapewnienie wysoko kwalifikowanych kadr administracyjnych i zarządzających w jednostkach oświatowych).

Aktualna Strategia rozwoju Krosna, poddana szczegółowej analizie w toku certyfikacji, została przygotowana w oparciu o wysokie standardy zarządzania publicznego - jest jasna, czytelna i w pełni odzwierciedla potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a co najważniejsze

- jest możliwa do pełnego zrealizowania w perspektywie najbliższych siedmiu lat, również w obszarze edukacji. Dokument ten przygotowany został profesjonalnie, rzetelnie, na podstawie kompleksowych studiów i wszechstronnych analiz uwarunkowań lokalnych oraz – co ważne – we współpracy z partnerami społecznymi. Dzięki temu realizowany w Mieście model polityki edukacyjnej umożliwia: projektowanie działań rozwojowych z uwzględnieniem wieloletniego horyzontu czasowego, właściwe przewidywanie skutków podejmowanych czynności, wyznaczanie możliwych do osiągnięcia, realistycznych celów, osadzanie inicjowanych aktywności w ramach szerszego układu decyzyjnego i wielodzinowego kontekstu analitycznego. Przyjęta i realizowana strategia zapewnia ponadto uniwersalność i elastyczność proponowanych rozwiązań, zgodnie z założeniami tzw. zarządzania dynamicznego. Polityka oświatowa Miasta Krosno odpowiada przeto wszystkim wymogom nowoczesnej administracji publicznej – w ramach jej realizacji następuje fachowe przełożenie planu strategicznego na konkretne polityki funkcjonalne (finansową, kadrową, inwestycyjną itp.), dokonuje się właściwej operacjonalizacji celów i ich weryfikacji, konkretne zadania są przydzielane określonym jednostkom wykonawczym, rozliczanym następnie z efektywności podejmowanych działań, prowadzone jest właściwe budżetowanie zadań, struktury organizacyjne niezbędne do realizacji celów są dostosowywane do potrzeb strategicznych i operacyjnych, a całokształt działań w dziedzinie zarządzania strategicznego w oświacie oparty jest na paradygmatach kultury jakości. Warto także zaznaczyć, że JST na bieżąco diagnozuje potrzeby oświatowe mieszkańców, w efekcie czego m.in. od 1 września 2015 roku zostanie wdrożony program wyrównywania szans edukacyjnych w dostępie do szkół ponadgimnazjalnych poprzez częściową refundację kosztów zakupu biletów miesięcznych uczniom klas I dojeżdżającym do szkół czy

nieodpłatnego udostępniania podręczników do kształcenia zawodowego uczniom klas I techników i zasadniczych szkół zawodowych.

Kluczowym elementem wpływającym na poprawny tryb funkcjonowania polityki oświatowej są systemowe działania zmierzające do permanentnego podnoszenia jakości kształcenia w szkołach i placówkach, dla których Gmina Miasto Krosno jest organem prowadzącym. To proces długotrwały i po wielokroć złożony, wymagający dużego nakładu sił i środków. Komisja podkreśla, iż JST podejmuje w tym obszarze efektywne działania starając się - poprzez różnorodne inicjatywy - wzmocnić zakres, wartość merytoryczną i atrakcyjność przekazywanej wiedzy, umiejętności i kompetencji, aby zdobywane przez dzieci, młodzież i dorosłych efekty kształcenia nie tylko przystawały do wymogów dzisiejszej nowoczesnej edukacji, ale były również forpocztą dalszych trafnych decyzji dzieci i młodzieży, w perspektywie średnio i długookresowej, co do wyboru ścieżki kształcenia. Wśród cennych inicjatyw warto wspomnieć m.in. o wyjątkowo obszernym programie zajęć pozalekcyjnych (każdego tygodnia nauczyciele prowadzą dla zainteresowanych uczniów ponad 1,5 tysiąca godzin kółek przedmiotowych i zajęć o charakterze poznawczym, sportowym i artystycznym – na statystyczną placówkę przypada średnio ponad 4 godziny tygodniowo. Zajęcia pozalekcyjne realizowane są w ramach dodatku motywacyjnego, godzin do dyspozycji dyrektora, ustalonych w ramowych planach nauczania i godzin bonowych, godzin „karcianych”, wynikających z Karty Nauczyciela oraz projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w tym programów rządowych i środków unijnych). Poza tym w ramach projektu pn. „Podkarpacie stawia na zawodowców”, współfinansowanego z funduszy Unii Europejskiej, realizowane były zajęcia dodatkowe i wyrównujące wiedzę oraz specjalistyczne kursy, adresowane do uczniów technikum i zasadniczych

szkół zawodowych, których ukończenie dawało uczniom dodatkowe uprawnienia. W Mieście realizowany jest także wartościowy program stypendiów motywacyjnych. Samorząd Gminy Miasta Krosno wprowadził trzy rodzaje stypendium: a) „Semper in altum” za znaczące osiągnięcia edukacyjne, artystyczne lub sportowe; b) „Krośnieński Omnibus” za wybitne wyniki w nauce dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych; c) „Stypendium Młodego Zawodowca” dla najlepszych uczniów w zawodzie. Działania w tym zakresie mogą być, w opinii Recenzentów, wzorem do naśladowania dla innych JST.

Rozszerzanie horyzontów intelektualnych, poprzez nawiązywanie kontaktów rówieśniczych z uczniami zagranicznymi oraz kształtowanie właściwych postaw obywatelskich stanowi w Mieście Krosno ważny obszar działań oświatowych. Dowodem na to są spotkania organizowane dzięki unijnym projektom: Comenius – „Uczenie się przez całe życie” oraz programu Erasmus+. W ich ramach szkoły nawiązały współpracę z placówkami oświatowymi z Norwegii, Rumunii, Hiszpanii, Francji, Litwy, Węgier, Turcji, Niemiec, Irlandii, Słowacji, Szkocji, Słowenii. W bieżącym roku - w ramach programu Erasmus+ - wsparcie finansowe na realizację wyjazdów młodzieży otrzymały dwie szkoły ponadgimnazjalne. W roku 2014 na oba projekty budżet Gminy Miasta Krosno wydał ponad 511 tys. złotych.

Wysoką ocenę recenzentów uzyskały także gminne inicjatywy na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z trudnościami w nauce, inicjatywy upowszechniające wolontariat wśród młodzieży oraz projekty zorientowane na integrację społeczną, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wsparcie osób niepełnosprawnych. JST stara się ograniczać zagrożenia związane z wykluczeniem edukacyjnym m.in. poprzez organizację zawodów sportowych (m.in. Krośnieńskich Dni

Sportu) oraz akcje profilaktyczne w tym „Głos Profilaktyki”, promujące modę na życie wolne od uzależnień. Gmina Miasto Krosno ściśle współpracuje z organizacjami pozarządowymi, dając im możliwość wypełniania ich statutowych celów i wspierając je w realizacji wielu cennych inicjatyw edukacyjnych, które pozwalają skutecznie zaspokajać potrzeby lokalnej społeczności. Na terenie certyfikowanej jednostki działa ok. 70 organizacji pozarządowych o charakterze edukacyjnym i kulturalnym, dlatego JST powołała do życia Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych. Corocznie, dla podmiotów określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, ogłaszany jest konkurs ofert na realizację zadań publicznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Finansowanie mogą otrzymać NGO, które m.in. organizują w okresie wakacji, półkolonie dla dzieci i młodzieży (również z rodzin dysfunkcyjnych) oraz imprezy kulturalne na terenie miasta adresowane do najmłodszych mieszkańców. Skala, wartość merytoryczna i znaczenie społeczne projektów realizowanych przez NGO w ramach wypełniania zadań publicznych w obszarze edukacji uzyskały bardzo wysoką ocenę ekspertów oceniających Miasto Krosno w Programie „Samorządowy Lider Edukacji”.

Stan krośnieńskiej infrastruktury oświatowej jest dobry, a Gmina Miasto Krosno podejmuje permanentne zabiegi zmierzające do jego dalszej poprawy, mając na uwadze, jak istotną rolę w procesie kształcenia odgrywają dobrze wyposażone placówki. Najważniejsze zadania w ostatnich dwóch latach związane z pracami na rzecz utrzymania stanu technicznego obiektów oraz jego poprawy zostały zrealizowane poprzez: termomodernizację (wymiana stolarki okiennej, drzwi wejściowych, posadzek, podłóg, docieplenie ścian budynków, remonty dachów i kominów), modernizację systemów grzewczych i instalacji elektrycznej, remonty sanitariatów, sal lekcyjnych, schodów, korytarzy oraz szatni,

zagospodarowywanie terenów przy szkołach i przedszkolach pod kątem wspomagania zajęć edukacyjnych i rekreacyjnych.

Komisja zwraca uwagę na rozliczne, indywidualne i zespołowe sukcesy uczniów reprezentujących szkoły, dla których Gmina Miasto Krosno jest organem założycielskim, i które potwierdzają pośrednio wysoką jakość nauczania w mieście. Warto wspomnieć, iż Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 otrzymał tytuł Pierwszej Samochodowej Szkoły roku 2014 natomiast Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 5 – Technikum Nr 5, w Ogólnopolskim Rankingu Szkół Ponadgimnazjalnych „Perspektyw” i „Rzeczpospolitej”, zajął 5 miejsce w kraju w roku 2015 (kategoria technika). Wśród szkół o profilu humanistycznym Zespół Szkół Ogólnokształcących – Gimnazjum Dwujęzyczne otrzymało w 2014 roku certyfikat „Szkoła przyjazna utalentowanym uczniom”, natomiast Zespół Szkół Ogólnokształcących - I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika zajęło 3 miejsce w województwie podkarpackim w Ogólnopolskim Rankingu Szkół Ponadgimnazjalnych „Perspektyw” i „Rzeczpospolitej” w 2015 roku (kategoria licea).

Sytuacja edukacyjna w Gminie Mieście Krosno, mimo stwierdzonych uwag (brak oddziałów integracyjnych dla dzieci w wieku przedszkolnym, niewystarczające środki finansowe na poprawę stanu technicznego budynków przedszkolnych, brak pełnej termomodernizacji budynków, brak doradztwa i diagnozy predyspozycji zawodowych na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum) świadczy nie tylko o rozumieniu przez samorząd potrzeby działań modernizacyjnych w sferze oświatowej, ale także (a może przede wszystkim) o umiejętności projektowania polityki lokalnej w taki sposób, by skutecznie i efektywnie odpowiadać na bieżące i strategiczne wyzwania w sferze kreowania kapitału intelektualnego i społecznego miasta. W opinii recenzentów

miasto Krosno cechuje nowoczesny model i styl zarządzania pozwalający efektywnie pomnażać zasoby niematerialne Gminy, integrować je i rozdzielać na atrybuty, tworząc połączoną hierarchię strategiczną, na szczycie której znajdują się kwestie rozwoju infrastruktury społecznej, w tym zwłaszcza edukacji. Gmina oceniona została wysoko za prowadzenie spójnej polityki oświatowej zorientowanej w pierwszej kolejności na kreowanie szerokiej, atrakcyjnej i wartościowej oferty edukacyjnej (w tym oferty w zakresie kształcenia zawodowego), wykorzystującej wszechstronne i innowacyjne narzędzia mające na celu wspieranie ucznia zdolnego oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży o szczególnych potrzebach poznawczych i rozwojowych. Narzędzia te oparte są zarówno na projektach autorskich Gminy Miasta Krosna, jak i inicjatywach realizowanych w ramach programów regionalnych, krajowych i europejskich. Samorząd w zakresie ponadprzeciętnym zapewnia finansowanie szerokiej gamy zajęć pozalekcyjnych, a także zajęć poszerzających wiedzę oraz przygotowujących do sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych. Szkoły i placówki, dla których Gmina jest organem prowadzącym, realizują wartościowe inicjatywy edukacyjne, opracowane i wdrożone dzięki kreatywności kadry pedagogicznej i aktywnej współpracy z młodzieżą. W opinii komisji certyfikacyjnej te i inne zjawiska rokują dalszą poprawę jakości kształcenia w Gminie. Przywołane powyżej argumenty, potwierdzone oceną punktową przyznaną przez recenzentów, uzasadniają nadanie Gminie Miastu Krosno certyfikatu „Samorządowy Lider Edukacji” w V edycji Programu.

Dokument, na podstawie recenzji przygotowanych przez Członków Komisji Certyfikacyjnej, sporządził mgr Przemysław Ruta, Sekretarz Programu „Samorządowy Lider Edukacji”.